

[ט] הכל שרי בו. ואפילו הקדרה ענמה שרי לכתחילה כשמקנחה או מדיחה למעלה במקום שנגע בכסוי ואף על פי שהלחלוטית היה חס מ"מ שרי שמה שפרש מן הכסוי הוא ככלי שני, ולא דמי לערוי דטיפה אחת כח חמימותה פוסק ואינו ככלי ראשון עכ"ל ד"מ (סס) בשם או"ה כלל ל"א (ד"ן י"ט). עוד כתב בד"מ דהגה ש"ד (פ"י י"ו סק"א) פליג על או"ה וס"ל דבכסוי רוחם על קדרה זוננת הכסוי והקדרה אפורים כיון דרוחם הוא אי אפשר שלא בלע הקדרה חולבת מן הבשר מידי דהוה אטיפה רוחם שנפלה על קדרה שנלעה אע"פ שהיא זוננת עכ"ל. וצ"י הביאה בסוף סימן ז"ב (ד"ה כחוד טהרות) ולא השיג עלה. ונראה דברי האו"ה דהרי כתב טעם הגון דלא דמי טיפה רוחתם שנפלה על הכלי לשאר ערוי, ולקמן סי' ק"ה מצאנו בשם מהר"ם כדברי או"ה עכ"ל ד"מ. ודברי מהר"ם שהביא בד"מ סי' ק"ה (אות ג) וצח"ח כלל נ"ה (ד"ן ו') הם אלו שכתב דלא אמרינן ערוי ככלי ראשון אלא כשנפל בקלות אל צטיפה שנפלה על הקמח סגי צגרידה ועל הלהב צנעיה ע"כ. וצח"ח שאין מכאן ראיה לדבריו וכמ"ש בש"ך (פק"ו) משום דנעילה

[טז] הכל שרי (שס) רק [י] המאכל צריך קליפה (לדעת הגהת ש"ד ולא כאו"ה שס) אם אפשר לקלפו ואם לאו הכל שרי ואם לא היה מאכל צקדירה הכל שרי דהוי כשתי קדירות שנגעו זו בזו (הכל ד"ע לפרשת הארוך):

צד דין התוחב כף חולבת בקדרה של בשר. ובו פ' סעיפים:

א התוחב כף חולבת בקדרה של בשר או איפכא [א] משערים בכל מה שנתחב ממנו בקדירה (אם הכף בן יומו [ב] דהיינו ששמשו צו ככלי ראשון מן מעט לעת) (ארוך כלל ל"ו) ויש מו שאומר שאם הכף של מתבת משערים בכולו משום דחם מקצתו חם כולו [ג] (וסברא ראשונה עיקר וכן נוהגין) (מרדכי וס"ד והגהותיו וארוך) (ועיין לקמן סימן ז"ח):

ב [ד] אם תחב הכף בקדירה שני פעמים [ה] ולא נודע בינתיים צריך שני פעמים

[ב] דקיינון ששמשו בו בכלי ראשון. חלב אלז אם שמשו צו ככלי ראשון מים אינו מחשב מעט לעת, אלז צקף של איסור אפילו שמשו צו ככלי ראשון של מים מחשב מעט לעת כשלא היה צמים ששים נגד הכף כדלקמן סעי' ו' וסימן ק"ג (פעי' ו') ע"ש, ש"ך (פק"ג). ועיין במ"ש בס"ק כ' ע"ש: **[ג] וסברא** ראשונה עיקר. דאף על גב דחם מקצתו חם כולו מ"מ אינו מתפשט הצליעה ככולו, וכן דעת המחבר כדלקמן בפעי' ו':

ב [ד] אם תחב הכף בו. הטעם דמתחילה צריך ששים

נגד החלב ומיישנין דלמא נשאר צו מעט חלב ונבלע צו בשר ונעשה כל הכף נצילה מצטרף בחלב ולכן צריך לנטול הכף בפעם צ'. וכתב בש"ך (פק"ד) דמהאי טעמא כתבו הטור והמחבר צריך צ' פעמים ששים ולא כתבו סתמא ואם תחב הרבה פעמים צריך ששים בכל פעם משום דס"ל דלא אמרינן חתיכה נעשית נצילה רק בצטרף בחלב דטעמא הוא מפני שכל אחד הימר צפני עצמו וע"י חצרון נאסרו משא"כ בשאר איסורים הילכך כשתחבו פעם צ' תו ליכא למימר דנעשה נצילה דכיון שכבר נאסר הכף לא נעשה נצילה

אם בן אפילו תחבו הרבה פעמים סגי צ' פעמים ששים עכ"ל. ואינו תמה עליו שהרי אי אפשר לומר בן דעת המחבר וכמ"ש הרב עצמו לקמן צ"י בס"ס ק"ג (ד"ה ומ"ש רצו ואם ו"ל ומיהו היכא שהיה צלוע מצטרף בחלב שנתבשלו בה יחד נראה דלכאילן עלמא כשהוחמו מים בתוך מעט לעת חשיב כאילו חזר ונתבשל בה האיסור ומויזן מעט לעת משעה שהוחמו בה המים דהא צטרף בחלב כולי עלמא מודו דחתיכה נעשית נצילה עכ"ל. הרי לך שאף דצטרף שנאסר כבר שייך לומר חתיכה נעשית נצילה, וכן דעת ההג"ה לקמן בס"ס ק"ג (פעי' ו') והש"ך גופיה מייחי ליה לקמן בס"ק כ"ב, וכתב שהצ"ח בסימן ז"ו ס"ג (ד"ה ומ"ש אלז אם) סבור כהצ"י אלא דאיהו משיג עלייהו וכתב שמהרש"ל (בהגהותיו על הטור סי' ז"ו) והדרישה (אות ט') סבורין כדעתו ז"ל ע"ש. ולי נראה עיקר כדברי הצ"י שאף שהכף נעשה נצילה מ"מ כל מה שחבר אחר כך ונבלע צו בשר מחדש חזר ונעשה נצילה אחר כך, ועל דרך משל הרי שצחאי זית בשר נבלע צו מעט חלב ונפל ליורה של חלב צריך ששים כנגד כולו מפני שנעשה נצילה הרי שנבלע עוד צו פעם אחרת מעט חלב והשלימו לכזית אין ספק שלוקה על צישולו ולוקה על אכילתו, ואם בן דין הוא שיש לו דין חתיכה נעשית נצילה וצריך ששים נגד כולו, ולפיכך דין הכף כפי הפעמים שחברו צריך ששים בכל פעם נגדו ודוק:

[ה] ולא נודע בינתיים. אלז אם נודע בינתיים כבר נתבטל הראשון ושזב גם בפעם הצ' בטל צאיתן הששים:

הוא במקום קליפה, וכ"כ צאו"ה גופיה כלל נ"ח (ד"ן ט') אדברי מהר"ם אלה דהיכא שהסכין צריך נעילה המאכל צריך קליפה ע"כ. וגם דברי האו"ה סותרין זה את זה שהרי בכלל ל"א הסכים שהקדרה מותרת משום דטיפה אחד כח חמימותה פוסק ואילו בכלל נ"ח הסכים כדברי מהר"ם להצריך קליפה למאכל, וכן דברי ההג"ה צכאן סותרין זה את זה שהרי מתחילה כתב דהקדרה שריא והיינו מטעמא שכתב בד"מ משם דטיפה הוא ככלי שני וא"כ למה כתב אחר כך רק המאכל צריך קליפה אמאי תיסקי ליה צהדחה צעלמא כדן זונן לתוך זונן. ומיהו לענין דינא כבר העלתי צבימן ס"ח ס"ק י"ח דצליעה ופליטה חליא צחוס יד סולדת, ולפ"ז הקדרה נאסרת דהא לא שייך בה קליפה והמאכל צריך קליפה משום דאדמיקר ליה בלע פורתא, ואם א"א לקלפו הכל שרי, ובש"ך הסכים צוה צכאן משום דהכא עדיף מטיפה רוחתם שנפלה על הכף דהכסוי גופיה עם הלחלוטית חם נגע צקדירה:

[י] המאכל צריך קליפה בו. אלז דין שניהם חמים וכן כשהכסוי זונן והקדירה חמה אף המאכל אסור אם אין ששים נגד הכסוי:

צד א [א] משערים בכל מה שנתחב בו. משום דלא ידעינן כמה נפק מיניה, ואי ידעינן כמה בלע יתבאר דינו לקמן בסימן ז"ח ס"ה: **כתב** מהרש"ל (צאו"ש מכותות ועטרת שלמה סי' פ"ה אות א). ובספרו סי' ס"י מ"א) דאם אינו צרור לו עד כמה תחב משערין צחחם מה שהוא דרך לתחוב דהיינו עד ראש הכף:

סימן צד

דין התוחב כף חולבת בקדרה של בשר ובו מ' פעיפים.

א (א) התוחב כף חולבת בקדירה של בשר, או איפכא, משערים בכל מה שנתחב ממנו בקדירה (ב) אם הכף נן יומו דהיינו ששמשו בו זכלי ראשון מוך מעט לעת). (ארוך כלל ז'). (ג) ויש מי שאומר שאם הכף של מתכת, משערים בכלו, משום דחם מקצתו חם כולו. (ד) וסברא ראשונה עיקר, וכן נוהגין (מרדכי וש"ד והגהותיו וארוך) (וע"ל סי' נ"ח).

דהתבשיל מותר והקדרה אסורה, והוא הדין בכף, אי נמי סמך רבינו אמה שכתב לקמן בסימן זה ס"ד, וסימן צ"ח ס"ד דשם ביאר רבינו כל צרכו יעויין שם. והרב ז"ל לא סמך על המבין ופרושי קא מפרש דברי רבינו. ג ויש מי כו'. היינו סברת רבינו פרץ ז"ל הנזכר לעיל וסתם רבינו כסברא ראשונה, משום דרבים נינהו הסוברים. כן וכמחלוקת הזו כתב רבינו לקמן בסימן הנזכר לעיל ועע"ש. וכבר ידעת דסתם ואחר כך מחלוקת, הלכה כסתם. ד וסברא ראשונה כו'. וכן פסק הרב ז"ל לקמן סימן צ"ח ס"ד. וכתב כנסת הגדולה בסימן זה בהגהות בית יוסף אות ג', שכך היא סברת האיסור והיתר הארוך, ותורת חטאת ורש"ל והפרישה, דאפילו בשל מתכת אין משערינן אלא כנגד מה שתחב, וכתב הגהת ש"ד שכן המנהג עד כאן דבריו, וכבר כתבתי בסמוך שכן דעת רבינו גם כן מדסתם כן בתחילה.

*א וכתב עוד כנסת הגדולה שם אות ד', אם אין ידוע כמה תחב, משערינן בכלו חוץ מהבית יד שלו. רש"ל בפ' גיד הנשה סימן מ"א, והביאו הש"ך עד כאן לשונו. ונראה לי דחוץ מהבית יד שלו דקאמר, אינו רוצה לומר כל הבית יד של הכף, שאי אפשר אם לא תחב גם מן הבית יד של הכף תוך הקדרה, אלא רוצה לומר בית יד מה שתופס בידו, שזה ודאי אין ספק שלא

צד א התוחב כף כו'. הרי זה לשון הטור ז"ל, ונתן טעם לדבר משום דלא ידעינן כמה נפיק מיניה ע"כ. וכתב רבינו בבית יוסף כלומר הא דבעינן לשער בכל מה שתחב ממנה בקדרה, ולא סגי לן לשעורי בטעם בשר הבלוע כמה שתחב ממנה ונפלט לתוך החלב או איפכא, היינו טעמא משום דלא ידעינן כמה נפיק מיניה, הילכך בעינן לשעורי בכל מה שתחב ממנה, ומיהו הכא שידוע כמה בלעה כגון שהיה חרשה וניער בה כזית בשר בלבד ואחר כך תחבה בקדרת בשר או איפכא, כיון שידוע שלא היתה כלועה אלא מכזית אין צריך לשער אלא בכזית, וכבר כתב כן רבינו בסימן צ"ה, ר"ל סי' צ"ח, וגם הוא ז"ל כתבו דין זה לקמן בסימן צ"ח ס"ה יעויין שם. וסברא זו דלא מצרכא לשער אלא כמה שתחב ממנה ולא מפלגא בין של עץ לשל מתכת, וסברת הו' פרץ דמצריך בשל מתכת לשער בכלו, משום דכלי מתכת חם מקצתו חם כולו, שתיהן כתב סמ"ק בסימן רי"ד, אבל בשערי דורא כתב סתם כסברא ראשונה, ונותן טעם, דאף על פי שחם מקצתו חם כולו, מכל מקום לא אמרינן דהוליק בליעתו, וכן נראה דעת בעל התרומה עד כאן לשונו. ב הגה אם הכף כו'. רבינו לא הוצרך לפרש כן, דסמך על המבין, דאם אינו בן יומו, כבר פרש רבינו כן בסימן שלפני זה בדין קדרה של בשר שאינה בת יומא שבישל בה חלב,

ו' (כג) בצלים או ירקות שבלועים מבשר ובשלם בקדרה חולבת, אם ידוע כמה בשר בלוע בבצלים ובירקות, אין צריך ס' אלא כנגד הבשר. הגה: דלא שייך לומר חתיכה נעשית נצילה, הואיל ועדיין כולו היתר, ולכן אין צריך לשער רק נגד מה שצלע. וכל שכן בקדירה של חלב שצטלו זה מים חוץ מעט לעת, ואח"כ צטלו זה בשר, לא אמרינן דלרין לשער נגד כל המים, רק נגד החלב שצלעה הקדירה. (ממשמעות הטור וצ"י).

ז' (כד) בשר רותח שחתכו בסכין חולבת, כל החתיכה אסורה אם אין בה ששים כנגד מקום הסכין שחתך הבשר. אבל אם אינו בן יומו, או אם אינו יודע שהוא בן

הר' פרץ ז"ל וזה לשונו, וכתב הר' פרץ יש רוצים להתיר בשר רותח שחתכו בסכין חולבת על ידי קליפה, כדאמרינן גבי בית השחיטה רותח וסגי בקליפה, ולא דמי להתם, דהתם אין כל הבהמה רותחת אלא מקום בית השחיטה לבד, אבל חתיכה שכולה רותחת, כשחותכין אותה בסכין חולבת מתפשטת בכולה וכולה אסורה אם אין בה ס' כנגד כל הסכין, אבל אם אינו בן יומו או אינו יודע אם הוא בן יומו אם לאו, מסתמא אינו בן יומו, דסתם כלים אינן בני יומן, אבל קליפה בעי עד כאן דבריו.

וכתב רבינו בבית יוסף דהכל הוא בהגהת סמ"ק סימן ר"ה, וכתבוהו הגהות מיימון פרק י"ז מהלכות מאכלות אסורות, ומה שהוא מצריך ס' כנגד כל הסכין, לטעמיה אזיל הר' פרץ, שהוא סובר בתוחב כף חולבת בקדרת בשר, שאם היא של מתכת משערינן בכולה אף מה שלא נכנס ממנו בקדרה, משום דחם מקצתו חם כולו, אבל לדברי החולקים עליו שם, הכא נמי אין צריך אלא ס' כנגד חלק הסכין שחתך הבשר עד כאן לשונו. וזהו ששינה את טעמו, וכתב הכא אסורה אם אין בה ס' כנגד מקום הסכין כו', ולא כתב כנגד כל הסכין כמו שכתב הטור ז"ל, וקשה מאי שנא גבי כף דחש לעיל בס"א לסברת הר' פרץ ז"ל דמשערינן בכולו, ומאי שנא גבי סכין דלא חש כלל לסברת הר' פרץ, ולא

טעם בר נותן טעם דהתירא, מן החלב לכף ומן הכף לירק ומן הירק לקדרה כג בצלים או ירקות כו'. גם זה לשון הטור ז"ל בשם ספר התרומות וזה לשונו, אף על גב דשאר איסורין שבתורה איסור דבלוע בהיתר, כגון בצלים בלועים באיסור שבשלם בקדרה של היתר, צריך ס' כנגד כל הבליעה, בבשר בחלב אינו כן, שאם בצלים או ירקות שבלועים מבשר, ובשלם בקדרה חולבת, אם ידוע כמה בשר בלוע בבצלים ובירקות, אין צריך אלא ס' כנגד הבשר, ולא כנגד כל הבצלים והירקות עד כאן דבריו.

וכתב רבינו בבית יוסף, וגם דין זה הוא מהטעם הנזכר בסמוך דהוי נותן טעם בר נותן טעם דהתירא, וזה לשון סמ"ק והיינו טעמא משום דגבי איסור הבליעה, שם האיסור על כל החתיכה כדפרישית, כלומר דחתיכה עצמה נעשית נבלה כשאין בה ס' לבטל האיסור, וכי תימא היא גופא מאי טעמא, ומאי שנא זה מזה, דגבי בליעת האיסור השבינן כולה חתיכה כבליעה עצמה, וגבי בליעת היתר דבשר בחלב לא השבינן כולה כבליעה עצמה, ויש לומר דטעמא דבליעת איסור היינו, משום דאפשר לסוחטו, פירוש שאם היה יכול לסוחטו, האיסור הנבלע חוץ מן החתיכה לעולם אסור, כיון שחל עליה איסור שעה אחת, וזה הטעם לא שייך גבי בליעת היתר עד כאן לשונו. כד בשר רותח שחתכו בסכין כו'. גם אלה דברי הטור ז"ל בשם

יומו, אינו אוסר אלא כדי קליפה. הגה: וכל זה צנצר רומח (בה) צכלי ראשון, ואז אס הסכין בן יומו ואין ס' צנצר נגד הסכין הכל אסור, ואף הסכין צריך הגעלה. אבל אס הוא כלי שני, הצנצר צריך קליפה; והסכין, נעילה צקרקע (ארוך כלל ל"ו), וכן נוהגין. ואפילו אין הסכין בן יומו, יש לקלוף הצנצר מעט משום שמנונית הסכין (טור וצ"י צשס סמ"ק).

ח (כו) אם נפל לתנור פנאד"ש (כו) גבינה, אפילו לחה, (כח) וכן גבינה חמה בקערת בשר בת יומא, אינו אוסר אלא כדי קליפה.

כתב כמו שכתב הלבוש, דלמאן דמצריך בכף של מתכת ס' כנגד כולו, הכי נמי בסכין בעינן ס' כנגד כולו, ואולי יש לומר בדוחק, דסבירא ליה לרבינו דתמיר תשמיש הכף מתשמיש הסכין, דכף שהיא לנער הקדרה, שוהה בתוך הקדרה זמן רב, יותר מהסכין שאינו אלא לחתוך החתיכה ותו לא, הילכך הכף דשוהה בתוך הקדרה זמן רב, יש באותו זמן כח ברתיהה לבלוע ולהפליט כל מה שבכף, מה שאין כן בסכין שבמיעוט זמן הזה כדי לחתוך החתיכה שבקדירה, אין כח ברתיהה לבלוע ולהפליט אלא כנגד מקום שחתך ותו לא, ולכך גבי סכין לא חש רבינו לסברת הר' פרץ ז"ל.

*ג] בשר צונן שחתכו דק דק לפשטי ד"א בסכין חולבת, במקום הפסד ומניעת עונג שבת שרי, נאמן שמואל סימן ט"ו, ואני כתבתי בתשובה, דאפילו בלא הפסד ובלא מניעת עונג שבת נמי שרי, עיין שם באורך. כה בכלי ראשון כו' פרושי קא מפרש דברי רבינו ז"ל סדבהכי מיירי וכן רבים, ורבינו לא הוצרך לפרושי דבהכי מיירי, דאין מפרשים לחכם, דאי לא תימא הכי למה הצריך רבינו ס' כנגד מקום הסכין שחתך, והלא כלי שני אינו מבשל, וכבר כתב רבינו זה לקמן סימן ק"ה ס"ב יעויין שם. כו אם נפל לתנור כו'. כן כתב רבינו בבית יוסף בשם רבינו ירוחם ז"ל וזה לשונו, כתב רבינו ירוחם מעשה שהיה ונפל תוך תנור של פנאדשיי גבינה, והתיר ר"י, הפנדאיש

בקליפה להסיר מעליה, ואפילו שהגבינה לחה, שאין דרך גבינה ליכנס כל כך עד כאן לשונו. וכתב רבינו שם בחר הכי, ונראה לי דלא דמי לבשר רותח שחתכו בסכין חולבת דאסר הר' פרץ הנזכר לעיל בס"ז, דהתם שאני דאגב דוחקא דסכינא מיבלע טובא, אי נמי התם היינו טעמא משום דהסכין פעמים שהשומן קרוש עליו ואינו ניכר, וכשחותך בו הרי טעם הבאה מן הממש הוא, מה שאין כן בקערה עד כאן לשונו. ודע דבמצואות זה של רבינו ירוחם, ופרישת אלה הדברים של רבינו בבית יוסף, נשתברו כמה קולמוסים, ועיין בכנסת הגדולה בהגהות בית יוסף אות מ"ב יעויין שם. ולי נראה כוונת רבינו, שהבין בדברי ר"י ז"ל דהכי פרושו, דתנור של פנדאיש דקאמר, היינו מחבת של פשטיליש שעושיין מבשר ובצק, ונפל הגבינה על גבי הפשטיליש בעודם אופין בתנור, והתיר ר"י הפנדאיש, דהינו הפשטיליש בקליפה להסיר מעליה, דהיינו הבצק שעל גבי הבשר, מקום שנגעה שם הגבינה. וזה שכתב שאין דרך גבינה ליכנס כל כך, כלומר שאין לאסור כל הפשטיל משום בשר בחלב, דכיון דאין רוטב לא בלע הפשטיל מן הגבינה יותר מכדי קליפה, כדין יבש ביבש דנגע חם בחם, ולכן כשמסיר הבצק שעל גבי הבשר, השאר מותר. והשתא קאמר רבינו, דלא תקשי הא מהך דר' פרץ דאסר הבשר רותח שחתך בסכין חולבת עד ס' ולא סגי בקליפה, אף

(י) כל מה שתחב מהכף, שאין אנו יודעין כמה בלעו, בין שהם של חרם (יא) או עץ (יב) או מתכת. הגה: ובלבד שבלעו ע"י רמיחת אש, שאז הנליעה הולכת בכל הכלי, אבל על ידי רמיחת מליחה אינו נבלע בכלי רק כדי קליפה, וא"ל לשער רק כדי קליפה (מרדכי פכ"ה ובארוך כלל כ"ד). וע"ל סימן ס"ט. (יג) ויש מי שמחמיר בכף של מתכת להצריך ס' כנגד כולו, אפילו לא הבנים אלא מקצת, משום דחם מקצתו חם כולו. הגה: (יד) ונוהגין כסברא ראשונה. וכל איסור שמצטלים בששים, אם מכירו צריך להסירו משם אף על גב דכבר נמצטל טעמו בששים. ולכן אם נפל חלב לחוך החצטל ונמצטל טעמו בששים, צריך ליתן שם מים זוננים וטבע החלב להקפיה ולנוף למעלה על המים, ויסירו משם, דמאחר דאפשר להסירו הוי כאילו מכירו וצריך להסירו משם (הגהות מרדכי צמולין ובארוך כלל כ"ג). איסור שנמצטל בקדירה והסירוהו משם, ונפל לקדירה אחרת, צריך לחזור ולצטלו בששים נגד כולו, וכן לעולם. אבל אם נפל לקדירה הראשונה צ' פעמים, אין צריך רק ששים (פעם) אחת כנגדו (בארוך כלל כ"ד דין צ') ועיין לעיל סימן כ"ד.

ה (מו) אם ידוע כמה הוא האיסור, כגון כף חדשה או שאינה בת יומא שניער בה

שניער בה כזית חלב ואחר כך ביומו ניער בה קדרה של בשר, אין צריך אלא ס' לבטל הכזית שבלע, אבל כף ישנה שניער בה כמה פעמים אין יודעים כמה בלע ומשערין בכולה עד כאן דבריו. וזה צריכין תיקון סופרים לעניות דעתי, דמה שכתב רבינו ובלעה כזית חלב אינו מכוון יפה, דכל מה שניער לא היתה אלא כזית כמה שכתב הטור, אם כן בידוע שלא בלעה אפילו חצי זית, גם לשון הטור ז"ל צריך תיקון דכתב אין צריך אלא ס' לבטל הכזית שבלע וכו', והלא כל מה שניער בה לא היתה אלא כזית ובלעה הכף קצת ממנה ולא כולה ולא חציה, ולשון הרשב"א והרמב"ן ז"ל שהביא רבינו בבית יוסף על דין זה מורה הכי, דהרשב"א כתב, ואחר כך תחבה בבשר אין צריך אלא ס' כחלב הנבלע בה וכו', משמע דלא משערין כנגד כל הזית אלא במה שבלע בכף מן הזית בלבד. וכן משמע מלשון הרמב"ן ז"ל, דכתב ואין משערין בין בישנה בין בחדשה אלא במאי דבלעה לבד עד כאן, אלמא לא משערין כנגד כל הזית אלא כנגד מה שבלע הכף

י כל מה וכו', קשה מאי שנא קדרה דמשערין בכולה אף על פי שאינה מלאה כולה, ומאי שנא כף דמשערין דוקא מה שתחב מהכף, ונראה לי דבכף הקילו משום דאין דרכה להיות על גבי האש כל כך שלא נעשה אלא להגיס הקדרה או לערות, ובמיעוט זמן הזה אינו מפליט אלא במה שתחב בלבד, אבל הקדרה ששמושה היא על גבי האש לבשל יש באותו זמן כח להפליט גם מה שחוץ לרוטב. יא או עץ וכו'. אכף בלבד קאי, דקדרת עץ מי איכא. יב או מתכת וכו'. לאפוקי סברת הר"ר פרץ שכתב בסמוך. יג ויש מי וכו'. גם זה בטור משם הה"ר פרץ ז"ל, וכבר כתבו הטור ורבינו שתי סברות הללו האמורים בכף, לעיל ריש סימן צ"ד, ולא ידעתי בשנותם את טעמם זה פעמים, דמה לי בשר כחלב מה לי שאר איסורין וצריך טעם. יד ונוהגין כסברת וכו'. וכן כתב לעיל ריש סימן צ"ד וע"ש מה שכתבתי בזה. טו אם ידוע וכו' גם אלה דברי הטור ז"ל, ויש שינוי בין לשון רבינו ללשון הטור, וזה לשון הטור ואם ידוע כמה הוא האיסור כגון כף חדשה

בקדירה (אם הכף בן יומו דהיינו עשמשו צו נכלי ראשון מן מעט לעט) (ארוך כלל ל"ו). ויש מי שאומר שאם הכף של מתכת משערים בכולו משום דחם מקצתו חם כולו. (וסגרא ראשונה עיקר וכן נוהגין) (מרדכי וס"ד והגהותיו וזרוך) (וע"ל סי' נ"ח):

זבחי צדק

דבזה הפעם יפלוט ע"י זיעה מה שבלע בפעם ראשונה על ידי זיעה, וא"כ שפיר דייקו מן הפר"ח דבעי כנגד מה שנתחב ממנו בחלל הקדרה וכסברא ראשונה.

יא. ומיהו אם הכף שנתחב לקדרה הוא כולו רותח שהסירוהו מכלי ראשון ויד סולדת בו, אם תחבו לקדרה חולבת צריך ששים נגד כל הכף דפולט כל הכף משום שהיד סולדת בו בכולו. מש"ז שם, חו"ד ביאורים סק"א³⁸⁷.

יב. שם בהגה אם הכף בן יומו דהיינו ששמשו בו בכלי ראשון תוך מעל"ע. היינו ששמשו בו בכלי ראשון חלב, אבל אם שמשו בו בכלי ראשון מים אינו מחשיבו מעל"ע, אבל בכף של איסור בכ"ח, אפילו ששמשו בו בכלי ראשון של מים תוך לינת לילה אחת מיחשב מעל"ע כשלא היה במים ששים נגד הכף כדלקמן סימן ק"ג סעיף ד' ע"ש. ש"ך סק"ב. והגם דהש"ך כתב דבכל איסור נמי, מ"מ אגן לסברת מרן ז"ל קיימינן דלית ליה בשאר איסורים חתיכה נעשית נבילה כמ"ש לקמן סימן קכ"ב סעיף ד' ע"ש. פר"ח סק"ב, בית לחם יהודה סק"ב, כרתי סק"ב, שפ"ד סק"ב, חו"ד חידושים סק"ג.

יג. שם ויש מי שאומר שאם הכף של מתכת משערין בכולו וכו' הגה וסברא ראשונה עיקר וכו'. ולענין דינא כבר כתבנו לעיל סימן ס"ט אות כ"ט דכשכותב מרן ז"ל סברא ראשונה בסתם להתיר ואח"כ כותב ויש אוסרים או יש מי שאוסר וכו', לפיכך כותב סברת החולק להודיע שיש לחוש לסברא זו ואין להתיר אלא

ולרוטב, מ"מ כיון שהוא בתוך הבל הקדרה מצטרף לאיסור מפני הזיעה, אבל הבולט מן הכף חוץ לקדרה לא. כרתי סק"א, חו"ד סק"ב³⁸⁷. וי"א דא"צ לשער אלא דוקא מה שנתחב בתוך האוכל, אבל מה שהוא חוץ לאוכל תוך חלל הקדרה א"צ לשער נגדו. חכ"א כלל (מ"ח) [מ"ן] אות ו', ובבית אדם שער איסור והיתר סימן מ"ד, ושכן נראה מלשון הסמ"ק דכתב אבל מה שלא נכנס לרוטב אינו אוסר, ושכן נראה מלשון איסור והיתר הארוך כלל ל"ז דין ב' שכתב ודוקא מה שנתחב מן הכף לתוך התבשיל ע"ש, שלחנו של אברהם אות ב' משם הרב בית יאודה אשכנזי ז"ל, ושכן נראה מלשון רש"ל ז"ל פרק גיד הנשה סימן מ"ב ע"ש³⁸⁸. וסברא אחרונה עיקר משום שכן נראה סברת הסמ"ק והאיסור והיתר הארוך. ומ"ש המש"ז סק"א והשלחנו של אברהם שם שסברת הפר"ח בסימן קכ"א סקט"ו כסברא ראשונה, יש לדחות, דכתב שם דאם תחב כף לקדרה במקצת צריך להכשיר כולה מפני הזיעה וכו', היינו מפני שהזיעה מובלעת בכף ואוסרתו אבל לא מפלטת מן הכף, והגם שכתב הפר"ח אח"כ דאם היה ההכשר ממין הבליעה כבולעו כך פולטו ונכשר ע"י הזיעה, משמע דהזיעה מפלטת ג"כ, היינו דוקא שם משום דנבלע ע"י זיעה נפלט ע"י זיעה, ודייק לשון הפר"ח שכתב כבולעו כך פולטו אבל מה שנבלע ע"י רוטב ודאי אינו נפלט ע"י זיעה, ואין ראייה מן הפר"ח. ושמא סבירא להו להגאון (שפ"ד) [מש"ן] והרב שלחנו של אברהם דחיישינן נמי דבפעם ראשונה הכף בלע נמי קצת ממנו ע"י זיעה, וחיישינן נמי

387 א"ה, וכ"כ הרב משה יהנתן הנדפס בגליון ספר אשלי רבני הנדפס מחדש. (היע"ר כתי").

388 א"ה, וכ"כ הרב יד יהודה אשכנזי הנדפס מחדש סק"ה, וכ"כ הגאון חתם סופר סימן ל"ב ע"ש. (היע"ר כתי").

389 וכ"כ הרב יד דוד בהגה"ט אות א'. (היע"ר כתי").

ב אם תחב הכף בקדירה שני פעמים ולא נודע בנתיים צריך ב' פעמים ששים. (וי' אומרים דסגי צפעס א' ששים וכן נוהגים) (ת"ה סימן קפ"ג והגהות שערי דורא ולארוך):

זבחי צדק

ועכשיו שתחבו ברוטב פולט מה שבלע וצריך ששים כנגדו. מ"א באו"ח סימן תנ"א סקכ"ד, פליתי סק"ג, בית הליל סק"א הג"ה לכן הרב המחבר, חכ"א כלל מ"ו סוף אות ו', ובבינת אדם שער איסור והיתר סימן מ"ה³⁹⁰. וגם בכלי עץ או חרס אמרינן הכי שאם תחב הצד הב' בעינן ששים כנגדו. בינת אדם שם. ובשעת הדחק או הפסד מרובה יש לסמוך על סברא ראשונה להיתר.

טו. הא דאמרינן דאין צריך לשער כנגד כולו, היינו משום דמקצת הכלי הוא קר, אבל אם בשעת שנשתמש בכלי מתכות חם כולו, כגון שנשתמש בו ע"י האש כיון דחם כולו האיסור מתפשט בכולו, וא"כ אם תחב מקצת הכף צריך לשער כנגד כולו דמפליט מן הכל. ש"ך סימן קכ"א סוף סק"ז, מש"ז סוף סק"א וכן כתבנו לעיל אות י"א ע"ש.

טז. סעיף ב' אם תחב הכף בקדירה שני פעמים ולא נודע וכו' צריך שני פעמים ששים. הגה וי"א דסגי בפעם א' ששים וכו'. ולענין הלכה אנו אין לנו אלא דברי מרן ז"ל דצריך שתי פעמים ששים, דאנחנו הספרדים קבלנו הוראותיו וכל שכן שהוא לחומרא³⁹¹. ומיהו מרן ז"ל לא גילה דעתו אם דוקא שתי פעמים ששים ואפילו אם תחב הכף הרבה פעמים סגי בשתי פעמים ששים, או דילמא דבעי על כל תחיבה ותחיבה ששים כנגד כל התחיבות שתחב, בזה איכא פלוגתא ביני רבוותא, די"א אפילו אם תחב הרבה פעמים ולא נודע בנתיים סגי בשתי פעמים ששים. ש"ך סק"ד³⁹². וי"א דעל כל פעם ופעם בעי ששים. פרי"ח סק"ד.

דוקא בהפסד מרובה או לכבוד שבת ואי אפשר להכין אחר עי"ש בארוכה. ואם כן הכא נמי מדכתב מרן ז"ל ויש מי שאומר דכף של מתכת חם מקצתו חם כולו ומשערין בכולו היינו משום דחושש לסברא זו, ואינו מתיר אלא דוקא בשעת הדחק או הפסד מרובה, אבל בהפסד מועט ואינו שעת הדחק צריך לשער כנגד כולו. ואין להתעקש ולומר דאע"ג דמרן ז"ל כתב בכאן סברא זו, מ"מ הא לקמן בסעיף ז' סתם כסברא ראשונה להיתר ולא זכר לסברא האחרת. זה אינו דכבר מרן גילה דעתו בכאן דהוא חושש לסברא אחרונה, ועוד דהרי מרן לקמן בסימן צ"ח סעיף ג' אע"ג דסתם כסברא ראשונה, מ"מ חזר וכתב ויש מי שמחמיר בכף של מתכת וכו' משום דחם מקצתו חם כולו עי"ש, הרי דמרן ז"ל חושש לסברא האחרונה, וא"כ אין להיתר בכף של מתכת לשער כנגד מה שנתחב אלא דוקא בהפסד מרובה וכיוצא, אבל בהפסד מועט צריך לשער כנגד כולו וברור.

יד. אם תחב צד השני של הכף חלב דהיינו היד של הכף בקדירה של בשר, י"א כיון דלא אמרינן חם מקצתו חם כולו אינו מוליך בליעתו בכולו, ואינו אוסר התבשיל של בשר אף דליכא ששים. ש"ך סק"ג וסימן קכ"א סק"ז, סלת למגוחה סימן פ"ה דין א' ובחק יעקב הלכות פסח סימן תנ"א סק"מ, יד אפרים בהלכות פסח שם, פרי"ח סק"ג. וי"א דבחם מקצתו מוליך בליעתו בכולו, ומ"מ אינו מפליט מכולו אם חם מקצתו, ומשו"ה אמרינן דלא משערין אלא כנגד מה שנתחב, אבל אם תחב הצד השני צריך ששים כנגדו, כיון דבלע מקודם ע"י ראש הכף

390 א"ה, אבל הרב מקור חיים להגאון מליסא בהלכות פסח הסכים לסברא ראשונה. (היע"ר כת"י).

391 א"ה, והוא הדין נמי אם נפל בשר לחלב שתי פעמים, דצריך ב' פעמים ששים. שפ"ד סק"ד. וכן פסק מורה"ו ז"ל לקמן סימן צ"ח אות ג' עי"ש. (והב שבא).

392 א"ה, וכ"כ הרב כנה"ג הגב"י אות י"ב, וכן רמזו הרב שולחן גבוה סק"ה. (היע"ר כת"י).

אם נתחב כמה פעמים ויש סוכרים דעת מרן ז"ל בעינין ששים כנגד כל פעם בפעם על כן בהפסד מרובה מני כשני פעמים ששים כנגד כל הפעמים יען דאיכא ס"ס כזה ובהפסד מרובה עבדינן ס"ס כזה לסמוך עליו אע"ג רספק האחד הוא כנגד מרן ז"ל ואם השואל לא הגיד למורה כמה פעמים תחבו את הכף יש אומרים שצריך המורה לשאול אותו ויש אומרים שאין צריך המורה לשאול ואנחנו מנהגנו שלא לשאול על זאת משום דבעיקר הדין סוכר מור"ם ז"ל ודעמיה דסגני בפעם אחת ששים אפילו תחבו הרבה :

ך כף של חלב שתחבו אותו בקדירה של בשר יש אומרים דאין צריך לשער אלא כנגד מה שנתחב אע"פ שהוא בתוך חלל הקדירה שיש שם הכל אין צריך לשער כנגדו ויש אומרים שצריך לשער גם כנגד החלק שבתוך חלל הקדירה ומכרה ראשונה עיקר וכן המנהג פשוט פה עירנו בגראד דאין משערין אלא כנגד הנתחב בתוך התבשיל דוקא מיהו אם הכף הוא של מתכת וליכא הפסד מרובה משערין כולו דבמתכת אמרינן חם מקצתו חם כולו אבל אם איכא הפסד מרובה או שעת הדחק לא אמרינן חם מקצתו חם כולו לשער כנגד כולו אלא משערין כנגד מה שנתחב בתבשיל דוקא יען כי מרן ז"ל סתם במ"י צ"ד ס"א כסכרת המתירין ולא הביא סכרת האוסרין אלא בשם יש מי שאומר וכן בסעיף ו' לא זכר סכרת האוסרין כלל ובמ"י צ"ח ס"ג אחר שסתם כהמתירין כתב יש מי שמתמיר וכו' והיינו לחוש בהפסד מועט דוקא :

ץ אם אומר השואל ברי לי עד כאן נתחב נאמין לדבריו ולא אמרינן כל מלחא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ואפילו אם אשה אומרת כן נאמין לה וכן המנהג פשוט פה עירנו ובסה"ק רב פעלים הארכתי בענין זה דכל מלחא דלא רמיא עליה דאינש בכמה עניינים של דיני איסור והיתר בעניינים שיש להסתפק בהם ברין זה וברתי כס"ד כמה עניינים :

ח כף של חלב שתחבו אותו בקדירה של בשר על האש ושער המורה שיש ששים בתבשיל שבקדירה לבטל הכף הנה אע"ג דהקדירה והתבשיל מותרים מ"מ הכף עצמו אסור להשתמש בו בין עם בשר בין עם חלב לפי שהיא בלועה מבשר וחלב ואפילו עם שאר דברים שאינם לא בשר ולא חלב כגון אורז וכיוצא אסור לשמש בכף זה שנעשה נבלה וצריך הגעלה :

מאורות יוסף

ו כף או"ה כלל ל"ז ס"ק ב'. וחכ"א כלל מ"ו ס"ק ו'. ושולחנו של אברהם שם ס"ק ב' ויש אומרים כרתי ס"ק א'. וחור"ד שם ס"ק ב'. ומטה יהונתן שם וכן דגמדהג זכ"צ שם ס"ק י' מיהו ש"ע שם ס"ק א' וליכא זכ"צ שם ס"ק י"ג.
ז אם אומר רש"ל כפ"ו דחולין סי' מ"ב. וכ"ח סס"י צ"ד. ונוכ"י מה"ח חיו"ד סס"י ט"ז. וחכ"א כלל מ"ו ס"ק ו' ואפילו שר"ת התשבץ ח"ד סי' מ"ד. ועיין סי' ל"ו. וכ"כ ער"ה שם ס"ק ג'. דד אפרים שם ו כן המנהג זכ"צ שם ס"ק ה'.
ח כף ש"ע-שם ס"ק ג' ואפילו ש"ך. ושפ"ד. ולה"פ שם ס"ק ד'. וכנה"ג הגה"ט ס"ק ו'. ופר"ח ס"ק ה'. וכל"י ס"ק ז'. וחור"ד ס"ק ח'. וחכ"א כלל מ"ו ס"ק ח'.

אמרות חיים

הלכה זו: ובמלחא דלא רמיא עליה וכו' האריך בכמה עובדי ואיסור בשר וחלב ע"ש. ר"פ יו"ד ח"א סי' ט. ביקש מהשליח להגעיל לו כלי שאינו בן יומו ואמ"ל שהגעיל, ואח"כ חזר בו הרי"ו נאמן ואסור ע"ש. תורה לשמה סי' תח.

באר הגולה
ב שם צדס רנ
פרו וכו' הסמ"ק
בצוה ג שם וכן
כתיב הסמ"ק.

בקדירה (אם הכף נן יומנו דהיינו ששמשו צו בכלי ראשון חוץ מעט לעת) (ארוך כלל ז')
ב ריש מי שאומר שאם הכף של מתכת משערים בכלול משום דחם מקצתו חם כולו.
(ובצרה ראשונה עיקר וכן נהגין) (מרדכי ושי"ד והגהותיו וארוך) (ועיל סימן ל"ח) : ב ג א א
תחב

כף ה ת י מ

וכי ק"ג סעי' ז' ועו"ש. שיך סק"צ. פרי"ח א"ו צ"י לה"פ
א"ו צ"י בל"י א"ו צ"י כריתו א"ו צ"י חו"ד או ג' שפ"ד א"ו צ"י
היינו א"ס לא עבר עליה לילה א"י מכליטת האיסור וחממו
צ"ס מ"ס חשנין מעלי"ע מחמום המים כמ"ש שם ב"ס ק"ג
סעי' ז' וב"ס ק"ב סעי' ד' ומ"ס מ"ש צ"ק של איסור
היינו לפסק הרמ"א דבכל האיסורים חמ"ס חמ"ס חמ"ס
לפסק הש"ס דלא חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
לעיל ס"י ז"כ סעי' ד' ח"כ לא חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
המים אלא דוקא א"ס הי"ח בל"ע מ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
שם ב"ס ק"ג סעי' ז' וכ"ס ק"ב סעי' ד' ועו"ש.

טו) שם צה"ב. דהיינו ששמשו צו בכלי חוץ מעלי"ע. וא"כ
הרתיחו הל"ז בקדרה ובה"ב צו ע"ד אחר שלטון
ש"ס מרוב"ה והר"קו הל"ז מתוכ"ה וצ"ס מ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
צ"ר א"ס הי"ח סמוך אחר מעלי"ע לרתיחו בל"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס
בש"ס בל"ע הי"ח ע"ד ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
במחמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
דכ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
אחר ש"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
ע"ן לק"ס ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מעלי"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

טז) שם. וי"כ מ"י שאומר ש"ס הכף של מתכת מעלי"ע
בכלו וכ"י כ"כ כה"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
ש"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

טז"ב) שם הג"ה. ובצרה ראשונה עיקר דה"ט
מק"ס ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
שיך סק"צ. פרי"ח א"ו ג' מני"ע על חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
לה"פ א"ו ד' ונפ"ז ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
ב"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
דכ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מני"ע ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

הדעות ס"י מ"ח. ברכ"י שם א"ו צ"י חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
כתיב דל"פ מ"ש חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מחמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

י) ש"ס. מעלי"ע כל מה שמתב"ב וכו' וא"פ ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מתב"ב חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
או חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
כלל חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מני"ע על חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
יא) ודא דמעלי"ע. כנגד כל מה שמתב"ב וכו' מעלי"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
בפ"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מעלי"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

יב) ש"ס. מעלי"ע כל מה שמתב"ב וכו' לא מה שמתב"ב
מתב"ב חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
נא"כ חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

יג) ומיהו א"כ הכף הוא כולו רוחה שסמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
וכ"כ ח"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
כל הכף דפול"ט חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

יד) ש"ס הג"ה. אם הכף צ"י דהיינו ששמשו צו בכלי ראשון
וכ"י חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
מעלי"ע חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
צ"ק של איסור חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס
בש"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס חמ"ס

ד. כף חולבת בת יומה של מתכת שתחב אותה בתוך תבשיל של בשר, אף על פי שיש אומרים שבמתכת אומרים כיון שחם מקצתו חם כולו, וצריך ששים גם כנגד החלק של הכף שנכנס לחלל הקדרה, ולא רק כנגד מה שנתחב ממש בתוך התבשיל, מכל מקום אין הלכה כן, אלא הלכה כמו שסתם מרן בשלחן ערוך, שלעולם אין לשער ששים אלא כנגד מה שנתחב מהכף בתוך התבשיל, ולא יותר. בין בהפסד מועט, בין בהפסד מרובה.

(חו"מ סי' סג), שאפשר שגם כששני הספקות נגד מרן יש לדון להקל וכו'. ע"ש. ונראה שכן עיקר להקל בס"ס אפילו שני הספקות נגד דעת מרן, שהרי אפילו סברא דחיה מרוב הפוסקים מצטרפת לספק ספיקא. וכמ"ש בובחי צדק (סי' קי ס"ק קנח). ובשו"ת בן אברהם (סוף סי' לב) - בר"ה מכל מקום. ע"ש. ה"ג י"ל גם כששני הספקות נגד דעת מרן.

ד. (קרח אות ו) כף חולבת בת יומה שתחובה בקדרת בשר, בתוך התבשיל של בשר, מרן הש"ע (סי' צד ס"א) סתם כד' הפוסקים הסוברים שא"צ לשער אלא כנגד מה שנתחב מהכף בתוך התבשיל, אבל החלק של הכף שלא נכנס בתוך התבשיל, אע"פ שנכנס לחלל הקדרה א"צ לשער כנגדו, ומיהו כיון שמכרת האומרים שבמתכת אמרינן חם מקצתו חם כולו, וצריך לשער גם כנגד החלק שנכנס לחלל הקדרה, אע"פ שלא נתחב בתבשיל, הוכאה בש"ע שם בשם יש מי שאומר. גם (בסי' צח סעיף ד) אחר שהביא סברת המתירים כתב שיש מי שמחמיר בכף של מתכת להצריך ששים כנגד כולו, אפילו לא הכניס בתבשיל אלא מקצת הכף, משום דחם מקצתו חם כולו. הילכך נראה להלכה דחיבא דליבא הפסד מרובה יש לשער ככולו. אבל בהפסד מרובה או בשעת הרחק משערינן רק כנגד מה שנתחב בתבשיל דוקא. עכ"ל. הנה והו

כששני הספקות נגד דעת מרן, ואפילו באיסור בישולי גויים. ע"ש. וע"ע בשו"ת רב פעלים (ח"א חו"ד סי' יד). ע"ש. אבל הגאון ר' אלעזר די מולידו בשו"ת משנת ר' אלעזר ח"ב (חו"ד סי' י) כתב, שאע"פ שבספק ספיקא הזה, שני הספקות הם נגד מרן, יש להקל. ע"ש. וכ"כ הגאון ר' יצחק אבולעפיא בשו"ת פני יצחק (ח"א חו"ד סי' ט, דף ל"א ע"ד, ובח"ב דף כח ע"ג. ודף מט ע"ב. ובחלק ה בהשנאות דף קסב ע"ד). וכן כתב הגאון מהרש"א אלפנדי בתשובתו אשר בשו"ת הסבא קרישא (חו"ד סי' א דף עג ע"ד). וכ"כ הגאון ר' אברהם הכהן מסאלוניקי בספר מהרת המים (בשוריי מהרה מערכת ס אות ז) שאפילו כששני הספקות כל אחד מהם נגד דעת מרן, יש להקל, כי אפשר שגם מרן יודה שבהצטרפות שני הספקות יחדיו יש להתיר. ע"ש. וכן כתב בשו"ת שערי עזרא מראב (חו"ד סי' ב, דף לא ע"ב). ובספרו שו"ת מילי דעזרא (חו"ד סי' טז). ע"ש. וכ"כ בשו"ת וישב אברהם הכהן (האו"ח סי' סב). ע"ש. וכ"כ הגר"י ידיד בשו"ת שארית יוסף ח"ב (האה"ע, עמוד קיח), ושכן כתב הרב נוכח השלחן (סי' יד דף כב ע"ג). ע"ש. וכ"כ בשו"ת בן אברהם (סי' לב דף כז ע"ג) בשם שו"ת מעיל שמואל (סי' יז). ע"ש. וע"ע בשו"ת עבודת השם (חו"ד סוף סי' א), ובשו"ת שואל ונשאל חלק ו (האו"ח סי' כצ). ע"ש. והרב המחבר עצמו בשו"ת רב פעלים ח"ד (חו"ד סוף סי' ה) חזר לדון ע"פ דברי הגר"ח בשו"ת גריב לב ח"ב

ה. כל מקום שכותב מרן הלכה ב"סתם" להיתר, ואחר כך מביא יש אומרים לחלוק על הסתם, הלכה כסתם מרן, בין בהפסד מועט בין בהפסד מרובה, ולא הביא סברת החולקים אלא לכבוד בעלמא. וכן אמר מרן בעצמו, שכן דעתו, וכמו שהעיד מרן החיד"א בספר ברכי יוסף (שיורי ברכה סי' סא סק"ב).

כדרך סתם ויש אומרים, דעתו לפסוק כהסתם. ע"ש. וכן כתב הגר"ש משאש נר"ו בשו"ת שמש ומגן ח"ג (חא"ח סי' פו אות ב), דכסתם ויש ק"ל הלכה כהסתם בכל ענין בין לכתחלה בין בהפסד מועט. וכך היא סברת קדמונינו. וכן המנהג. ע"ש. (ועמש"כ עוד בזה בשו"ת יביע אומר ח"ו חו"ד סי' ה). לפ"ז גם בני"ד יש לפסוק שהלכה כסברא שכתב מרן בסתם, שאין חילוק בזה בין כלי מתכת או עץ, לעולם לא משערים אלא כנגד מה שנתחב בתבשיל ואפילו בהפסד מועט. וכפרט שבני"ד יש לצרף סברת הראב"ד וסיעתו דבמאי דנפק מניה משערינן. (עמש"כ בשו"ת יביע אומר חלק ח חו"ד סי' ד אות א). ונמצא שיש ס"ם להקל. וע"ע במש"כ להלן (פרשה זו אות יב). ותו לא מדי.

ה. (קרה אות ו) כף של מתכת חלבית שתחבוה בקדרה של בשר, אם אין הפסד מרובה צריך לשער אף כנגד החלק שבתוך חלל הקדרה, דאמרינן חם מקצתו חם כולו. אבל בהפסד מרובה אין לשער אלא כנגד מה שנתחב בתבשיל דוקא, כסתם מרן בש"ע (סי' צד ס"א, וסי' צח ס"ד) אלא שבהפסד מועט חיישינן לסברת יש מי שמחמיר שכ' מרן בש"ע שם. ע"כ. וכבר כתבנו לעיל שהכלל הזה אינו נכון, אלא הלכה כסתם אפילו בהפסד מועט. וכמ"ש הרמ"ע מפאנו בתשובה (סי' צז) ח"ל, דע כי הרב המתבר שלחן ערוך הוא רבן של כל בני הגולה, ודרכו בש"ע הקבוע להוראה, דמה שסתם תחלה כדעת הגאונים להחיד הוא פסק גמור ומחלט לפי סברתו, ולא הזכיר הסברא

לשיטתו דכסתם ויש חוששים לדעת האוסרים כשאין הפסד מרובה. וכן כתב בספר זכתי צדק (סי' צד ס"ק יד). ונמשך אחריהם בספר כף החיים (סי' צד אות טו). אולם האמת היא שדעת מרן לפסוק לגמרי כסברא שכתב בסתם, ולא הביא דעת החולקים אלא לחלוק כבוד לסברתם. וכמ"ש הרמ"ע מפאנו (סי' צז). וכ"כ בשמו החלקת מחוקק (סי' א ס"ק יא). וכ"כ מרן החיד"א במחזיק ברכה יו"ד (סי' ט סק"ב), שדעת מרן כשסתם להיתר, לסמוך על המתירים אפילו בהפסד מועט וכו'. ע"ש. גם במחבר"ר (סי' סט סק"ו) כתב, שהכלל המקובל בדינו שכתב מרן פוסק בסתם להיתר, דעתו לסמוך ע"ז אפילו בהפסד מועט, אע"פ שסיים אח"כ שיש אומרים לאסור. ע"ש. וכ"כ הכנה"ג יו"ד (סי' לו הגב"י אות סז), שמסורת היא בדינו מאבותינו שהסברא שכותב מרן בש"ע כסתם היא העיקרית. וכ"כ הש"ך. וכ"כ הפמ"ג ביו"ד (מש"ז סי' סט סק"א). וכ"כ בספר חלקו של ידד (סי' סט) והמסגרת השלחן שם. גם דגאון ר' יצחק עטייה בספר זרע יצחק (בקונטרס פלפול כל שהוא סי' יד) כתב דק"ל שכאשר מרן כותב בש"ע סברא כסתם, דעתו לסמוך עליה לגמרי, ואפילו בהפסד מועט. ע"ש. ובספר יד מלאכי אסף בעמיד גורנה דברי גדולי הפוסקים האחרונים, שכולם קיימו וקבלו כלל זה ברעת מרן, שהסברא שכתב מרן העיקר, ולא חיישינן כלל לסברת הי"א. ע"ש. ומרן החיד"א בספר ברכי יוסף (בשיורי ברכה א"ח סי' סא סק"ב) כתב בשם גדולי האחרונים, שמרן עצמו אמר: שכאשר הוא כותב בש"ע